

Bekeering van Sadduceën per film

Er loopen in onze christelijke samenleving heel wat meer Sadduceën rond dan ge denkt: menschen „die zeggen, dat er geen opstanding is, noch engel, noch geest" (Hand. 23: 8). Ze loopen vandaag rond, niet alleen als vrijzinnigen, maar ook onder de rechtzinnigen. Met dit verschil, dat de eersten het zeggen, de laatsten zeggen het niet, niet duidelijk tenminste. En er zijn er altoos velen, die van een activiteit van engelen „die gediensdige geesten, uitgezonden tot dienst dergenen, die beërven zullen de zaligheid" (Hebr. 1 vs 14), praktisch niets gelooven. Ze zouden in een rechtzinnige „kerk" het bestaan van de engelen niet graag loochenen; maar dat de HEERE vandaag nog zijn engelen tot dienst aan Zijn volk uitzendt, daarvan gelooven ze niets. Dat er een engelenwacht is, dat reserveeren ze hoogstens voor kindergebedjes of ge vindt: het in poëtische bloemzeringen onder het motto „Arabische beeldspraak". Inderdaad, Mohamedanen, „die arme heidenen", zijn soms minder diep gezonken dan het asfaltchristendom ten onzent.

Treffend juist teekende „De Nieuwe Haagsche Courant" van 21 Februari j.l. de situatie: „Wij zijn geneigd de activiteit van deze gewillige geesten al te veel te verschuiven naar het historisch terrein waarin de bijbel (hen?) laat optreden".

Men zou er aan willen toevoegen: en niet alleen de activiteit der engelen! Voor het hedendaagsche christendom is héél de bijbel vaak niet meer dan een historisch boek. Aan het besef, dat de levende God daar heden ten dage nóg Zijn levend en krachtig Woord spreekt, is men ontzonken: „De HEERE doet geen goed en de HEERE doet geen kwaad".

In deze praktisch deïstische houding t.a.v. de engelen speurt de N.H.C. echter op de mogelijkheid van een kentering.

Om te beginnen heeft Arjen Miedema in zijn boek „Gesprekken met Gabriël" — we citeren het blad —: „laten zien, dat de engelen ook in onze moderne verhoudingen een rol spelen, omdat sokophouders en vloerkleeden, die Gods kinderen noodig hebben, niet buiten de Goddelijke bemoeienis omgaan".

Dat heeft Arjen Miedema „laten zien".

Als we het goed begrijpen is dus de Canon uitgebreid.

Maar de N. H. Crt. weet nog treffelijker dingen te verhalen.

Er is een mogelijkheid, de moderne Sadduceën te bekeeren per film!

In de Haagsche Cefa (dat is, lezer, de Christelijke film-actie) draaide een rolprent: „The bishop's wife", waarin Cary Grant de rol speelt van engel, naar de aarde gezonden, om den Anglicaanschen bisschop (David Niven) en zijn vrouw (Loretta Young) te helpen bij groote moeilijkheden. U moet weten: die bisschop gaat een kathedraal bouwen. En deze man gaat zóó in dien bouw op „dat de gewone dingen van het leyen, vredigende wijze (alle stemmen vóór het Commissie-voorstel) af. Zelfs zonder sissers. Ziezoo, nu weet men het voor 't vervolg in de gebonden kerken. Wie zich daar voortaan aan de ergste misdaden schuldig maakt, zich aan het vermaan van den kerkeraad onttrekt en de kerk den rug toekert, maar later weer „bereid is om te komen spreken", die behoeft geen schuldbelijdenis af te leggen: de bereidheid om te praten is al schuldbelijdenis genoeg.

de omgang tusschen de leden van het bisschoppelijk gezin er onder lijden gaan". En in die moeilijkheden komt een engel te hulp. „Er zijn in deze bijzondere film vaak ontroerende momenten". Ja, ja, als het tegenwoordig maar „ontroert". Net als in de 18e eeuw, den huil- en pruijkentijd van Rhijnvis Feith e.a.

„Ontroerend" is bijvoorbeeld „de manier, waarop de engel het eenigszins verwaarloosde dochttertje uit het bisschoppelijk gezin het verhaal van den Goeden Herder vertelt". Je moet ze maar proeven. Vader is zóó druk voor de kerk, dat hij zijn gezin verwaarloost. En nu komt een engel het arme kind vertellen van den Goeden Herder, met wien vergeleken vader natuurlijk een „kwade herder" is. Omdat vader het zoo druk heeft. Nooit thuis bij de five o'clock tea!

De N. H. Crt. heeft ook nog wel critiek: „Er zijn scènes, waarnaar met zeer veel oordeel des onderscheids moet gekeken worden, omdat het de vraag is, of de regisseur daar de grenzen, die bij een engelfiguur immer om eerbiediging vragen (hij werkt uitsluitend in opdracht van een heilig Superieur), in het oog gehouden heeft". Men zou zoo vragen waar het bioscooppubliek, ook het Christelijke, dat bijkens de N. H. Crt. zoo over de engelenwereld niet meer de rechte kennis heeft, dat oordeel des onderscheids vandaan moet halen? En Wien bedoelt het blad met den „Heiligen Superieur" der engelen? Durft het zóó te spreken over den HEERE onzen God? Of voelt het blad, dat het Hem, Zijn Heiligen Naam, in het verband met deze rolprenterij maar liever niet noemen moet?

Maar afgedacht van de critiek besluit het blad: „Niettemin, een film met een geweldige boodschap. Dat zij in de gewone bioscooptheaters draait, is belangrijk, dat de Cefa haar vertoont roept tot bezinning en voorzichtigheid. Want de film heeft gelijk, als zij zegt, dat de engelen onder ons zijn. Zij kijken mee, in de Cefa en in elke bioscoop. En voor de heiligheid van hun Superieur stáán zij".

Dat deze film in gewone bioscopen draait, achten wij funest. Want op deze manier worden de menschen van de wereld maar wéér eens krom en verdraaid ingelicht over „de kerk" en over dominee's die „hun gezin verwaarloosen". Zijn kamerleden en ministers en zakenmensen iederen avond thuis? En menschen van de film en dagbladmenschen?

En wat bedoelt die opmerking, dat de engelen meekijken in alle bioscopen? Waar haalt de N. H. Crt. die wijsheid vandaan?

En liever dan een opmerking te lezen over engelen, die volgens dit kristelijke blad „staan voor de heiligheid van hun Superieur" (sic) ware het ons, als de redacties van onze vaderlandsche „christelijke bladen" eens luisterden naar de aanbidding dezer heilige geesten: „Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen" en hun bladen vulden met biddend begeeren: „De gansche aarde worde van Zijn heerlijkheid vol".

Dit is vergif.

En dan zijn er in de buurt van Den Haag ook nog menschen, die zenuwachtig worden, als er in de proek maar met één vinger naar bladen als de N. H. Crt. gewezen wordt!

D. E. C.

Naar het Diensthuis teruggekeerd (V slot)

GEEN SCHULDBELJDENIS.

Toen de zes die volledig overstag gegaan waren, aan de synode der gebonden kerken werden gepresenteerd, informeerden een paar leden naar de schuldbelijdenis van hen, die zoo vaardig hun rolje hadden omgekeerd. Want daarover was nog niets gerapporteerd.

Malle vraag. Stel je voor. Daar stonden menschen, die zich volgens de synode hadden schuldig gemaakt aan openbare scheurmaking. Bovendien hadden sommigen van hen fel en heftig bestreden wat volgens de synode „Goddelijke waarheid" was. Fettelijk hadden die zich ook op den hals gehaald het vonnis van ketterij. Volgens de K.O., art. 80 grove zonden, aldus sinds 1578 geredigeerd in verband met 't voorstel van de Waalsche synode van 1577, die de uitdrukking „openbare zonde" Emden 1571 vervangen wilde zien door „crimes énormes". Die grove zonden zijn dus bovenmatig groot, enorm, ontzettend, afschuwelijk. Art. 80 acht nu ketterij en openbare scheurmaking te behooren tot de voornaamste van deze grove zonden, ja noemt ze zelfs in de eerste plaats. Verbeeld je, dat nu een vergadering, die zich noemt de synode van de Gereformeerde Kerken zóólets over 'n kant zou geven. Te zot om van te praten.

Maar toen bleek, dat het ongeloofelijke inderdaad was geschied. Van schuldbelijdenis was geen sprake geweest. En dat behoefde ook niet, zei men. Heelemaal niet noodig. Alles was in orde. Niet over praten. Want volgens den ingenieuzen inval van een der synodeleden was de bereidheid om samen te spreken reeds een schuldbelijdenis. Juist, zei de synode. Goed gezien. Zóó is het. En men liet de heele zaak blauw blauw. Men haalde zonder meer een streep door de rekening. En de lastige kwestie (want denk je toch in, dat deze eerste kerk-deserteurs eens „neen!" zeiden en rechtsomkeert maakten, dan kwam er van 't smaldeel ook niets terecht) liep zoo op be-

voor de handhaving der belijdenis, en de concrete toepassing van wat ze zegt over het aanleggen van een hanteerbaar genoemden maatstaf.

Dit neemt intusschen niet weg, dat er ter zake van de kerk-waardeering toch wel van „latente kenmerken" der kerk gesproken is. Met blijkbare instemming verwees ds H. Veldkamp naar ds N. Y. van Goor. Een blad betuigde eens instemming met volgende uitspraak van ds van Goor: „Het is niet te ontkennen, dat bij het Herv. Genootschap, zooals zich dat na 1816 openbaart, de kenmerken der ware kerk gemist worden". Tegen bedoeld orgaan, dat voorts in de lijn van ds van Goor verder pogde te gaan, keerde ds Veldkamp zich; en hij publiceerde daartoe een nadere particuliere uitspraak van ds van Goor, aldus luidende: „Ik heb bedoeld, dat door de organisatie van 1816 de kenmerken niet aanden dag kunnen treden: ze zijn latent" (vgl. De Ref. van 26 Febr. 1937). Ds Veldkamp voegde daaraan toe: „hiermee erkent dus ds v. Goor zonneklaar, dat ook de Ned. Herv. Kerk kenmerken der ware kerk bezit, welke echter latent (verborgen) zijn en schuil gaan achter de organisatie".

Dat nu hiertegen in de pers aanstonds bezwaar rees, laat zich verstaan. De „organisatie" is juist de verandering van het geloofsaam-zijn, dat kenmerk der kerk is; en wie haar aanvaardt, en geen „art. 31 K.O." meer kent, of erkent, doet dus mee in die verandering. M.a.w. de gehoorzaamheid gaat ontbreken; de kenmerken zijn niet meer „latent", want hetgeen men „kennen" moet, is niet meer aanwezig in het instituut als zoodanig. Maar hoe dit zij, niemand zal loochenen, dat als zoodanig gemelde uitspraak van ds N. Y. v. Goor en van ds H. Veldkamp voor het hier gestelde vraagpunt haar betekenis heeft. Er wordt blijkbaar ruimte gemaakt voor de these van „latente kenmerken". Dat deze these een ware revolutie zou kunnen brengen in elke zelfbeproeving, zal meer dan één geneigd zijn onmiddellijk te gelooven. Dat ze evenwel ook in betrekking tot de onderscheiding tusschen ware en valsche kerk aanvaard wordt, heeft consequenties voor het al verder divergeeren der meeningen; indien toch de kenmerken der ware kerk latent kunnen zijn, dan die der valsche ook. Wát valt er dan nog te kennen? De vraag, hoe de confessie in haar desbetreffende uitspraken zou saam te vatten zijn, krijgt daarmee actueel belang. Evenals de vraag, of we daar in inzake het onderhavige vraagstuk wel zuiver schriftuurlijke termen op kunnen nemen. „De Heraut" (2092), gelijk door dr Dijk (60) geciteerd, ontkent dit, en dr Dijk betuigt er zijn instemming mee: z.i. „mag niet vergeten worden, dat, zooals „De Heraut" terecht heeft opgemerkt, de Schrift te weinig positieve gegevens over de valsche Kerk biedt, om zuiver schriftuurlijke termen op te nemen".

Ook deze uitspraak ontleden we verder niet. We zeggen thans alleen: voor wie dilemma'sch denkt (herhaaldelijk zullen wij daarvan voorbeelden ontmoeten) komt dus de vraag zoo te staan: kunnen wij dan wél zuiver schriftuurlijke termen over de ware kerk opnemen? Zijn de termen der confessie dienaangaande zuiver schriftuurlijk? Men bedenke, dat voor degenen, die de pluriformiteit opvatten niet als een „ethisch" doch als een „altheïsch" begrip (verslag referaat — dr A. G. Honig, alg. verg. v. pred. 1916), de kwestie van het al-of-niet-latent-kunnen-zijn der kenmerken, benevens de andere mogelijkheid dan wel onmogelijkheid van „zuiver schriftuurlijke termen", bepaald brandende kwesties worden; hetgeen dan de divergentie der meeningen nog sterker accentueert.

Voor ieder, die tot nu toe onze opmerkingen volgde, zal dus duidelijk zijn, dat binnen den kring der aangehaalde auteurs in die periode doodgewoon geen sprake kan zijn van zoo iets als een definitie der „pluriformiteit". Bij zóóveel wetenschappelijke onzekerheid omtrent de met de „pluriformiteit" samenhangende vragen, is een min of meer vaste definitie als gemeengoed dergenen, die als een kat om de heete pap zich bewegen, bij zulken stand van zaken gladweg onmogelijk. De één omschrijft dan ook „de" pluriformiteit alzóó, de ander aldus. Kortom, er is in betrekking tot „de pluriformiteit" geen sprake van gangbare leeringen. Zoolang althans „leeringen" niet maar losse opmerkingen, doch werkelijk leeringen zijn, sluitende beschouwingen, althans voor wat de eerste en dadelijk voor de hand liggende kernvragen betreft, zal de veelheid der opinies juist omtrent de kernvragen reeds onmiddellijk moeten doen besluiten tot de ontstentenis van gangbare leeringen omtrent 't probleem, ten aanzien waarvan de kernvragen gesteld zijn.

Men kan, meenen we, onze bewering van zoeven alleen dan logenstraffen, als men aantoon, of, dat wat wij voor divergeerende uitspraken houden, zulks geenszins zijn (wat wij van niemand verwachten), of, dat de door ons als „kernvragen" aangediende kwesties geen „kernvragen" zijn, doch kwesties van geheel ondergeschikte betekenis voor het „pluriformiteitsprobleem". Maar ook op dit punt verwachten wij geen tegenspraak, althans niet voor het geheel der door ons opgeworpen vragen.

K. S.

buiten de Kerk
s kan zijn met
st axioma, dat
erstaan is van
bestaande „al-
eloovigen", een
druk wekt, dat
toch is dit niet
laat. Let maar
taalde woorden
de belijdenis
geeft, om
te betrekken
ut, alsof zij
zou bezitten"
te verschillen
gehaald. Deze
de eerste
de slagzin
op dat „mys-
wij gelooven:
te bestaan
len); maar hij
door dr Dijk
an toe: „even-
Christus tot
rgaderd, tenzij
ibus) van hen,
de tweede
n de zichtbare
p (communis)
ht heeft, geen
nu weer laten
den schrijver;
meer zegt, dan
ammer, omdat
de zaak terug
oor dit oog-
en nu weer
mening bleek
kerk....." en
van de „ware
iteit niet
ook „even-
engeslo-
ating" (vgl.
ds gezegd is).

andere vraag
der ware
s copsta-
dat deze vraag
de ware en val-
mitelitsvraag,
tkennen, voor-
tenmerken" en
even is.
nden, de ander

e vraag dr K.
l stelt de Con-
otae Ecclesiae
te trekken ont-
der Roomsche
16e eeuw be-
auteur is de
kt". Deze mee-
uteur, meenen
dat een auteur,
ordingshistorie
r klem zal vol-
zijn meening
derhavige con-
gronden aan-
altijd teeke-
nnen, dat zij
zien, zicht-
ragen zich af,
te tekenen
baar noemde?
de Kerk altijd
zien kan, d.i.
te kenteekenen.
Altijd blijft het
o p m e r k t.
g i s m e b o u -
oe dit zij „een
e confessie
ven staat, zal
e) moeten zijn,
en worden: aan
nd iets „ken-
ngen kreeg om
kenmer-
aald gevaarlijk

e, 1652, 394.
ar heet het, dat
een zaligheid")
ering (ecclesia)
meenschap met
te gemeenschap
re vergadering
en het gebruik
daartoe de ge-
aar Joh. 10: 16.